

Πρεβεζάνικα Χρονικά

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 59-60 (2023)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΒΡΑΒΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ 2020
Περίοδος Β', Έτος 40^ο, Τεύχος 59-60

Αφιερωμένο στον Γιώργο Ι. Μουστάκη

Πρέβεζα 2023

Το Κίνημα τών Νικολάου Πλαστήρα και
Στυλιανού Γονατά, τής 11ης Σεπτεμβρίου 1922,
ὅπως βιώθηκε στην Πρέβεζα

Αθανάσιος Σπ. Γεωργίου; Νικόλαος Αργυρός

doi: [10.12681/prch.41385](https://doi.org/10.12681/prch.41385)

Copyright © 2025, Αθανάσιος Σπ. Γεωργίου; Νικόλαος Αργυρός

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Γεωργίου Α. Σ., & Αργυρός Ν. (2025). Το Κίνημα τών Νικολάου Πλαστήρα και Στυλιανού Γονατά, τής 11ης Σεπτεμβρίου 1922, ὅπως βιώθηκε στην Πρέβεζα . *Πρεβεζάνικα Χρονικά*. <https://doi.org/10.12681/prch.41385>

Ἀθανάσιος Σπ. Γεωργίου¹

*Τὸ Κίνημα τῶν Νικολάου Πλαστήρα καὶ Στυλιανοῦ Γονατά,
τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1922, ὅπως βιώθηκε στὴν Πρέβεζα²*

Μεταγραφή και επιμέλεια
Νικόλαος Αργυρός

Πρέβεζα, 14η Σεπτεμβρίου 1922, ἡμέρα Τετάρτη

Ἦτο περίπου ἡ τετάρτη (4η) ἀπογευματινὴ τῆς 14ης Σεπτεμβρίου 1922. Εὐρισκόμην εἰς τὸ Φαρμακεῖον τοῦ Κανέλλου ἀπὸ τριμήνου.³ Ἰστάμην ὀπισθεν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ φαρμακεῖου, ἀσχολούμενος εἰς τὴν παρασκευὴν φαρμάκων, ὅτε εἰσῆλθεν ἐντὸς ὑπολογαγός τις ὀνομαζόμενος Ζίκος, ἐλθὼν ἐξ Ἰωαννίνων καὶ φέρων ἐκ μέρους τοῦ Σπυρίδωνος Κανέλλου δέμα τι, μετὰ τινος ἄλλου, πιθανῶς δημοσίου ὑπαλλήλου, μεθ' οὗ συνωμίλει. Μὲ ἔστειλε νὰ καλέσω τὸν Θ. Κανέλλον, εὐρισκόμενον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τὸ καφενεῖον Καραβέλλα,⁴ ἐγὼ δέ, ἂν καὶ δὲν ἔμεινα ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ φαρμακεῖον, ἐν τούτοις ἤκουσα νὰ ὀμιλῇ εἰς τὸν σύντροφόν του περὶ κινήματος, παραιτήσεως Βασιλέως, σχηματισμοῦ ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως, ἀποστολῆς ὑπὸ ἀεροπλάνου ἐκκλήσεως πρὸς τὸν Βασιλέα περὶ παραιτήσεώς του καὶ ἄλλων. Πάντα ταῦτα ἤκουσα συγκεχυμένως, ἰδίως ἐνόμισα ὅτι πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐμελετῶντο, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι εἶχον ἐνεργηθῆ.

¹ Ὁ Ἀθανάσιος Γεωργίου τοῦ Σπυρίδωνος γεννήθηκε τὸ 1906 στὸ Μιχαλίτσι Πρέβεζας καὶ ἀπεβίωσε τὸ 1986. Ἀποφοίτησε ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο Πρεβέζης καὶ τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες ἐργαζόταν ὡς βοηθὸς στὸ φαρμακεῖο τοῦ Σπυρίδωνος Κανέλλου, στὴν ἀγορὰ τῆς Πρέβεζας. Σπούδασε στὴν Ἀνωτάτη Γεωπονικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν καὶ μετέπειτα, μὲ ὑποτροφία, συνέχισε τὶς σπουδές του στὴ Νάπολι τῆς Ἰταλίας. Ὑπηρετήσε σχεδὸν γιὰ ὅλη τὴ σταδιοδρομία του στὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, στὴν Κεντρικὴ Ὑπηρεσία τῶν Ἀθηνῶν. Συνταξιοδοτήθηκε μὲ τὸν βαθμὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντῆ.

² Τὸ τετρασέλιδο χειρόγραφο ποὺ παρουσιάζεται στὸ παρὸν ἄρθρο, προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀρχειο Νικολάου καὶ Λεωνίδα Ἀργυροῦ. Ὁ Ἀθανάσιος Σπ. Γεωργίου ἦταν ἀδελφὸς τῆς μητέρας τοῦ Νικολάου Ἀργυροῦ.

³ Τὸ φαρμακεῖο Κανέλλου βρισκόταν, προπολεμικά, στὴν κεντρικὴ ἀγορὰ τῆς Πρέβεζας, δίπλα στὴ Θεοφάνειο Σχολή, καὶ ἀποτελοῦσε σημεῖο συνάντησης ὄλων τῶν παραγόντων τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

⁴ Τὸ καφενεῖο Καραβέλλα ἦταν ἐπὶ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ, ἀκριβῶς δίπλα καὶ νοτιῶς του Δικαστικοῦ Μεγάρου.

Παρήλθον δύο περίπου ὥραι· ἔξωθεν τοῦ ραφείου τοῦ Κατίβου ἐκάθητο ὁ Χρ[ί-
στος] Κοντός καὶ ἄλλοι· ὁ πρῶτος ἀνεγίνωσκε τὴν ἐφημερίδα *Κήρυξ* τῶν Ἰωαννίν-
ων, ἥτις περιεῖχε τὰ τῆς ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως. Τὸ κτύπημα ἦτο βεβαίως σφο-
δρόν, ἀλλ' ὅμως ἤλπιζον ὅτι οἱ ἐπαναστᾶται δὲν θὰ προέβαινον κατωτέρω τῶν ἐν τῇ
ἐφημερίδι ἀναφερομένων· αὕτη δὲν ἀνέφερε τι περὶ παραίτησεως τοῦ Βασιλέως. Τὸ
γεγονὸς διαδοθὲν μεταξὺ τῶν βενιζελικῶν ἐπροκάλεσε φρενίτιδα ἐνθουσιασμοῦ καὶ
πολλὰς ὕβρεις κατὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως· τὸ ἐσπέρας ἐν συμβουλίῳ
συγκροτηθέντι ἐντὸς τοῦ φαρμακείου, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρέθη ὅτι οἱ ἐπαναστᾶται δὲν θὰ
προέβαινον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν παραίτησιν τοῦ Βασιλέως, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ
ἐπιβάλλωσιν αὐτῷ μεγαλύτεραν βραδύτερον τιμωρίαν (ἀποκεφάλισιν ἴσως). Ἦτο δὲ
μέγα καὶ τὸ θράσος τῶν βενιζελικῶν· ὁ Κανέλλος πρὸ τριήμερου περίπου δὲν ἐπέτρεπε
νὰ κάθηνται ἔξωθεν τοῦ φαρμακείου, ἰσχυριζόμενος ὅτι τοῦτο ποιεῖ κατόπιν ἡμερησίας
διαταγῆς τοῦ Φρουράρχου, εἰς παρατήρησιν δὲ τοῦ Γερ. Περδίκη, ἀπήντησεν ὅτι, ὡς
μὴ φοβούμενος πλέον οὐδένα ἀπὸ τῆς ἐπομένης, αὔριον θὰ ἐπέτρεπε νὰ κάθηνται
ἔξωθεν τοῦ φαρμακείου. Κατὰ διαβολικὴν δὲ σύμπτωσιν ἔτυχε νὰ λάβῃ ὁ Κοντός παρὰ
τοῦ Βαβούρη, ἀστυνομικοῦ διευθυντοῦ Ῥαιδεστοῦ, τηλεγράφημα, δι' οὗ οὗτος καθη-
σύχαζεν ἐκεῖνον περὶ τῆς τύχης καὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀριστομένους Κοντοῦ.

Δὲν ἦσαν δὲ μόνον αἱ πληροφορίαι τοῦ *Κήρυκος* αἱ ἐνθουσιάζουσαι τοὺς βενι-
ζελικούς, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι εἰδήσεις, ἄγνωστον πόθεν προερχόμεναι, αἱ ὁποῖαι παρί-
στανον τὰ πράγματα, ὡς ταῦτα τὴν ἐπομένην ἐγνώσθησαν.

Τὸ βράδυ, ὅταν ὁ Κανέλλος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν, μοῦ εἶπεν:

—Πάει ὁ Βασιλιάς.

—Ποῦ πάει;

—Πάει στὸν διάβολο.

—Ἄς πάει.

Αὗται ἦσαν αἱ δύο ἀπαντήσεις μου· τί νὰ ἔλεγον; Εἶχον νὰ εἶπω τι;

15η Σεπτεμβρίου 1922

Ἰστάμην παρὰ τὴν θύραν τοῦ φαρμακείου, περὶ τὴν 8ην πρωϊνὴν, ὅτε ὁ Ἰ[ωάννης]
Κοκκινᾶτος⁵ ἐκάθησεν εἰς τὸ ἀπέναντι τοῦ φαρμακείου εὐρισκόμενον καφενεῖον τοῦ
Εὐαγ. Ματσαϊδῶνη, κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του δύο τηλεγραφήματα ἐκ μέρους τοῦ ἐν
Ἀθήναις εὐρισκόμενου ἀδελφοῦ του, Παν[αγῆ] Κοκκινάτου,⁶ ἔχοντα οὕτως: «Μετ'
ἀνεκλαλήτου χαρᾶς ἀγγέλλω ὑμῖν ὅτι σύμπας λαὸς Ἀθηνῶν ἐν διαδηλώσει ἐζήτησε
τὴν ἔλευσιν Βενιζέλου. Ἐπαναστατικὸς στρατὸς κατέλαβεν ἡσύχως πόλιν»· «Κατόπιν
γνωστῶν γεγονότων Βασιλεὺς παρητήθη». Ἔτρεξα πλησίον, ἤκουσα τὴν ἀνάγνωσιν

⁵ Ἰωάννης Γ. Κοκκινᾶτος (1890-1966), ἀδελφὸς τοῦ Παναγῆ Κοκκινάτου καὶ μετέπειτα βουλευτὴς
τοῦ Κόμματος Φιλελευθέρων.

⁶ Παναγῆς Γ. Κοκκινᾶτος (1882-1969), βουλευτὴς, τότε, τοῦ Κόμματος Φιλελευθέρων.

αυτῶν, ἀκολουθησάντων τῶν πρώτων ἐπευφημιῶν ἐκ μέρους τῶν ὀλίγων παρευρισκομένων. Κατόπιν ὁ Κ[ανέλλος] σηκωθείς καὶ κραυγᾶσας ὀλίγον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου φωνᾶς εὐκόλως ἐννοουμένας, εἰσήλθεν εἰς τὸ φαρμακεῖον· ἐκόλλησε τὰ δύο τηλεγραφήματα καὶ κατόπιν ἐτοιχοκόλλησεν αὐτὰ ἐξῶθεν τοῦ φαρμακείου· μετ' ὀλίγον συνηθροίσθη πλῆθος κόσμου καὶ κραυγαὶ ἐπὶ ἀναγεννήσει καὶ «Χριστὸς ἀνέστη» ἠκούσθησαν· ὁ Κοντὸς (Κάσκαρης) ἔθεσε πρῶτος τὴν φωτογραφίαν τοῦ Βενιζέλου ἐξῶθεν τοῦ καταστήματός του· μετ' ὀλίγον ἠκούσθησαν κωδωνοκρουσαὶ καὶ μετ' ὀλίγον εἶδον τὴν πρώτην κονκάρδαν· ἐγένετο ἔρανος διὰ τὸ μάσκουλον· μετ' ὀλίγον ἐγένετο συλλαλητήριον μετὰ τῆς φιλαρμονικῆς, τὸ ὁποῖον περιελθὼν ὅλην τὴν πόλιν κατέληξεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ἀβέρωφ», [...] ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸ ζαχαροπλαστεῖον εὐρισκομένου ἐξώστου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὠμίλησεν ὁ ἰατρὸς Γεώργιος Γερογιάννης,⁷ καὶ κατόπιν διελύθη. Πρὸ τοῦ συλλαλητηρίου οἱ Γερογιάννης καὶ Β. Μπάλκος,⁸ κατόπιν σχετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως, μετέβησαν εἰς Νομάρχην παρ' οὗ ἔλαβον καὶ ἔδωκαν σχετικὰς ὁδηγίας καὶ πληροφορίας. Ἠγέρθη μέγα ζήτημα διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ φρουράρχου Ἀναγνωσταρᾶ Κ., ὡς τοιοῦτος δὲ προετάθη ὁ ἀπόστρατος Ζέρβας ἢ κάποιος λοχαγὸς ὀνομαζόμενος [vacat], ὅστις ὁμως ἠρνήθη, ὡς ἔμαθον ἀργότερον.

Κατὰ τὸ συλλαλητήριον, κατὰ τὴν 1ην μὲν διάβασιν ἠρπάγη ἡ σημαία τοῦ Κανέλλου, κατὰ δὲ τὴν 2αν ἐζήτησαν νὰ ἀνάψουν τὰ «μάσκουλα», ἀλλὰ μὴ εὐρόντες τὴν πυρίτιδα, ἣν ὁ Κανέλλος εἶς τι συρτάριον εἶχε θέσει, ἀνέβαλαν τὸ πρᾶγμα. Μετ' αὐτὸ μετέβησαν οἱ Μπάλκος, Κοκκινᾶτος μετ' ἄλλων, ἵνα καθαιρέσουν τὰς εἰκόνας τῶν Βασιλέων εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἔνθα, κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω λεγόμενα, ἠμποδίσθησαν μεγάλως ὑπὸ τοῦ Παρίση, ταχυδρομικοῦ ὑπαλλήλου, ὅστις μάλιστα ἔθεσε χεῖρα ἐπὶ τοῦ Μπάλκου ἀλλ' ἐκτυπήθη ὑπὸ τοῦ Κοκκινάτου. Ὡς δὲ διὰ τὸν Φρούραρχον, οὕτω καὶ διὰ τοὺς Κατσούλην καὶ Φαφούτην ἐγένετο πολὺ θόρυβος διὰ τοὺς ἀντικαταστάτας αὐτῶν· διὰ τὸν τελευταῖον (καὶ δι' ἓνα ὑπάλληλόν του), μάλιστα, ἐγένετο λόγος ἀπὸ τῆς πρωΐας ὑπὸ τινος ὑπαλλήλου πρὸς τὸν Κοκκινᾶτον, ὅτι «πρέπει νὰ φύγουν». Περὶ τὴν 10ην οἱ βουλευτῆς Μπάλκος καὶ Γερογιάννης συνεσκέφθησαν ἰδιαίτερος ἐν τῷ ἰδιαίτερω τοῦ φαρμακείου, ἔνθα, κατὰ τὰ λεγόμενά τῆς [...], πολὺ ὀλίγα δυστυχῶς ἀκουσάσης (εἰς τοῦτο δὲν πταίω ἐγὼ δυστυχῶς), εἶπον περίπου τὰ ἐξῆς: «Ἐντὸς 20 ἡμερῶν θὰ ἔχωμεν ἐκλογάς, πρότερον δὲ πρέπει νὰ ἐκδιώξωμεν τοὺς Κεφαλᾶν, Ἀναγνωσταρᾶν, Κακούρη, Πυλαρινόν, Πρωτοπαπᾶν, ἀξιοματικὸς τῆς Βάσεως κ.τ.λ. καὶ νὰ φέρωμεν ἀνθρώπους ἰδικούς μας».

Ἐξουσιοδοτήθη ὁ Μπάλκος ἵνα συντάξῃ τὸν σχετικὸν κατάλογον. Σημειῶ τὴν πρὸς τὸν Κανέλλον παράκλησιν τοῦ Κ. Γκίκα, ὅπως διορισθῇ οὗτος διευθυντῆς τοῦ ταχυδρομείου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Κανέλλος ἀπήντησεν ὅτι πρέπει νὰ ἀναμείνουν ὁδηγίας. Ὁ Κανέλλος ἔγραψεν εἰς κατοίκους χωρίων Μιχαλιτσίου καὶ Μύτικα, ὅπως ἔλθωσι τὴν ἐπομένην, καθότι ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ δοξολογία.

⁷ Γεώργιος Δ. Γερογιάννης (1864-1938), πρῶην βουλευτῆς τοῦ Κόμματος Φιλελευθέρων.

⁸ Βασίλειος Μπάλκος (1897-1943), βουλευτῆς, τότε, τοῦ Κόμματος Φιλελευθέρων.

14^η Σεπτεμβρίου 1922 ημέρα Τετάρτη.

Προσέβριον η τετάρτη (4^η) άδοξομασίη επί 14^η Σεπτεμβρίου 1922. έβρι
 σιόμην εις τὸ Φάρμακον τῶν Κατέγγων ἀπὸ τριμίνου Ιωάννου ἑαδὸν
 τῶν ἐργαστηρίων τῶν φαρμακείων ἀποχράμενοι εἰς τὴν παρασκευὴν φαρμά
 κων, οὗτε εἰσηλθὼν ἐν τῷ εὐαγογγῆς ἢ παρὰ φαρμακείων, ἔχδων ἐξ ἑλληνικῶν
 καὶ φέρων εἰς μέρος τοῦ εὐαγογγῆος Κατέγγου φάρμακον, μετὰ τὴν ἀποχρά
 σαντος δημοσίον ἡσυχάζον, μετ' οὗ συνταξίει. Μὴ ἔσπευγε νὰ μαζέψῃ τὰ
 φ. Κατέγγων, ἐδραστήμενος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τὸ μαζέψῃ τὸν
 Καράβηρα, ἔπειθ' ἂν καὶ δὲν ἔμεινα ἀσχετοὶ ἀπὸ εἰς τὸ φάρμακον,
 εἰ τὸς τῶν ἡμερῶν νὰ ὀμνῆ εἰς τὸν σίντροφόν του περὶ μνήμας, παραλή
 σεις βασιλέως, σχηματικῶς ἐσθλαστοτικῆς ἡνθρητικῆς, ἀσολογῆς καὶ ἀπο
 φάσεων ἐπιγῆσιν ὁρῶν ἰόν βασιτεῖα περὶ παραλήσεις τῶν καὶ ἀλλῶν,
 πάντα τὰ ταῦτα ἡμεῖς ἀνεγχεμένως, ἔδωκε δὲ ἐνόμισα ὅτι πάντα τὰ ἀνεγχε
 ῖμεν ἐπιγῆσιν, οὐκ εἰ καὶ ὅτι ἔχον ἐνεργηθῆ.

Παρήκτα εἰς προσέβριον ἀπὸ ἐξ ἡμερῶν τοῦ φάσιον τοῦ Κατίβου ἐπὶ ἄδρ
 ἰὸ ὁ φ. Κανὸς καὶ ἄλλοι ὁμοίως ἀνεγχεμένως τὴν ἐνημερίδα καὶ ἡμερῶν
 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἢ ἀπὸ τῆς τῆς ἐνημερίδας τῆς ἀναστροφῆς τῶν
 μεθόμα ἢ το βελίως ἐφορῶν, ἔπειθ' ὅμως ἡμεῖς ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς δὲν
 δα ἀποβανὸν μαζέψῃ τῶν ἐν τῇ ἐνημερίδι ἀναπρεπόμενος ἂν δὲν
 ἀνεγχεμένως περὶ παραλήσεις τῶν βασιλέως. Τὸ γεγονός διὰ δὲν μετὰ
 τῆς τῶν βενθρητικῶν ἀποφάσεων φρενίδια ἐδραστήμενος καὶ ἀποχράσῃ
 μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἡνθρητικῆς, τὸ εὐαγογγῆος ἐν συμβούλιον συμ
 μωσθέντων ἐν τῷ φάρμακον, εἰ τὸ εὐαγογγῆος ἔδωκε ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς
 δὲν δα ἀποβανὸν εἰδὸν ἐξ ἀρχῆς ἐν παραλήσεις τοῦ βασιλέως,
 ἔπειθ' ἀποφάσει νὰ εὐαγογγῆος αἰδῆ μαζέψῃ τῶν βραδύτρον ἡμερῶν
 ἀποφάσει ἴσως, ἔπειθ' ὅτι μετὰ καὶ τὸ δράσιον τῶν βενθρητικῶν
 ὁ Κατέγγος ἀπὸ τριμίνου ἀπὸ τῶν εὐαγογγῆος νὰ μαζέψῃ τὸν
 φάρμακον, ἔπειθ' ὅτι ὅτι ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς ἡνθρητικῆς διαπαρῆ
 τοῦ φάρμακον, ἐν παραλήσεις τῶν βασιλέως, ἔπειθ' ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς
 ὅτι, εἰ μὴ φοβοῦμενος ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς, ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς νὰ μαζέψῃ
 δὲν τοῦ φάρμακον. Κατὰ διαβορμῆς δὲ ἀποφάσει ἔπειθ' ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς
 Κανὸς ἀπὸ τῶν βασιλέως ἀποφάσει τῶν ἀποφάσει τῶν ἀποφάσει τῶν ἀποφάσει
 μα, εἰ οὐδ' ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς ἔπειθ' ὅτι οὐδ' ἀναστροφῆς καὶ τῶν ἀποφάσει τῶν ἀποφάσει

ΕΙΚΟΝΑ 1: Σελίδα του χειρογράφου

Ἦτο περίπου 2 μ.μ. Εἰς τὸ ῥακοπωλεῖον τοῦ Σουμαλεύρη εὐρίσκοντο 10 περίπου μεθυσμένοι, εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐξαγαγὼν περίστροφον ἐπυροβόλησεν 5-7 φορές. Δύο παρατυχόντες στρατιῶται, ὁ εἷς δεκανεὺς, παρεπονέθησαν κατ' αὐτῶν εἰπόντες ὅτι πρέπει νὰ πυροβολοῦν εἰς τὸν ἀέρα, διότι ὀλίγον ἔλειψε νὰ τοὺς εὐγάλουν τοὺς ὀφθαλμούς· εἷς μὲν ἐκ τῶν μεθυσμένων εἶπε: «σύρτε στὸ καλό», ἄλλος δὲ «φᾶτε σκατά». Ἀπαντήσας ὁ εἷς ἐκ τῶν στρατιωτῶν εἶπε: «σὺ νὰ τὰ φᾶς» καὶ ἐξηκολούθησαν ἀμέριμνοι τὸν δρόμον των. Ἐν τῷ μεταξύ ὁμως ἐκμανέντες οἱ μεθυσμένοι ὄρμησαν δυο-τρεῖς ἐξ αὐτῶν κατὰ τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ συνεκρατήθησαν ὑπὸ τῶν συντρόφων των· ὁ εἷς διαφυγὼν ἐπέπεσεν ἐκ τῶν ὀπισθεν κατὰ τοῦ ἀνενοχλήτου δεκανέως (ἔξωθεν οἰνοπωλείου Λαζάρου), ὅστις, ἀφοῦ ὀλίγον σχετικῶς ἐδάρη, κατάρθωσε νὰ διαφύγη ἀκάλυπτος καὶ τραυματισμένος εἰς τὸ πρόσωπον, κατὰ τοῦ Κατηνιώτη. Ὁ δευτέρως μεθυσμένος, ἀρπάσας τενεκὲν σκουπιδιῶν, ἔρριψεν αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς τοῦ δευτέρου στρατιώτου, ἐπιπεσὼν συγχρόνως καὶ ὁ ἴδιος κατ' αὐτοῦ· τρίτος δὲ μεθυσμένος ἀνασύρας μάχαιραν καὶ διαφυγὼν τῶν συντρόφων του ἐπέπεσε κατὰ τοῦ στρατιώτου· τὸ τί ἐπηκολούθησεν εἶναι ἀπερίγραπτον, οὐδὲ εἶδον τί ἀπέγινεν ὁ στρατιώτης, διαφυγὼν ἴσως, διότι εἰς τὴν συμπλοκὴν ἀνεμίχθησαν πλῆθος κόσμου, σύντροφοι τῶν μεθυσμένων, ὁ Κωτσούλας, ὅστις καὶ ἐτραυμάτισεν σοβαρῶς εἰς τὸν ἀντίχειρα κάποιον Παργινόν, ὄχι βεβαίως θεληματικῶς· ὁ μὲ τὴν μάχαιραν ὄρμησε διὰ μέσου τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ διοικητήριον καταδιώκων τὸν διαφυγόντα στρατιώτην, παρατυχοῦσα δὲ περίπολος κατόπιν ἀπειλητικοῦ κινήματος τοῦ μαχαιροφοροῦντος ὄχι μόνον δὲν ἀντέστη εἰς αὐτὸν ἀλλὰ καὶ παρεμέρισεν ὀπισθεν τοῦ μαχ[αιροφοροῦντος]· ἠκολούθηον πλῆθος κόσμου καὶ οἱ σύντροφοί του, οἵτινες παρὰ τὴν οἰκίαν Μουστάκα φτάσαντες καὶ συλλαβόντες αὐτὸν τὸν ἔφεραν ὀπίσω· μετὰ ταῦτα δὲ οἱ μεθυσμένοι ἤρχισαν ἀλληλοκτυπούμενοι, ἄλλοι μὲν ἐπιμένοντες νὰ τρέξουν νὰ συλλάβουν τοὺς στρατιώτας, ἄλλοι δὲ συγκρατοῦντες τοὺς δευτέρους, ἕως ὅτου περίπολος διέλυσεν αὐτούς.

Τὸ βράδυ ἦσαν τὰ ἠλεκτρικά, μετὰ πολλῶν ὁμως διακοπῶν, ἡ μελετωμένη δὲ λαμπαδηφορία ἀνεβλήθη. Τὸ ἑσπέρας ἦλθον ὁ Γιώργ[ος] Ντοῦκος καὶ ἄλλα 5-6 παιδιά, οἵτινες μοῦ ὑπαγόρευσαν καὶ ἔγραψα σημείωσιν πρὸς τὸν Γερογιάννην, δι' ἧς ἐθερμοπαρακαλεῖτο «νὰ σβύση» τὸν Ἄθαν. Πρωτοπαπᾶν, διαχειριστὴν νοσοκομείου, διότι ἦτο φίλος τοῦ νέου καθεστῶτος· τὴν σημείωσιν ἀνέγνωσα εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκογένειαν καὶ κατόπιν ἔδωσα εἰς τὸν πρὸς ὃν ἀπευθύνετο εὐρισκόμενον ἔξωθεν τοῦ φαρμακείου· μετ' ὀλίγον εἰσηλθὼν εἰς τὸ φαρμακεῖον οἱ Γερογιάννης], Μπάλκος κ.λ.π., ὁ δὲ Μπάλκος εἶπεν: «οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται, νομίζουν πὼς θὰ κάμωμεν προγραφὰς καὶ ἔχωμεν καταλόγους, ἀφοῦ τώρα μόλις ἦλθαν κάτι χασάπηδες καὶ μὲ παρεκάλεσαν νὰ σβύσω ἓνα ἀξιωματικόν». Ὁ Γ[ερογιάννης] ἀναγνώσας τὴν σημείωσιν ἔμεινε [...] ἄφωνος καὶ ἐκπεπληγμένος –μὴ ἐννοῶν τὸ «νὰ σβύση». Ὁ Ἄθ. Πρωτοπαπᾶς μαθὼν τὰ σχετικά παρ' ἐμοῦ μοῦ εἶπεν ὅτι τὸ τηλεγράφημα ἤδη ἀπεστάλη, δὲν ἐγνώριζεν ὁμως ἀκριβῶς τὰ ὀνόματα· πιθανὸν διέκρινεν ὡς «γεγραμμένους» τοὺς Ἀναγνωσταρᾶν, Παπαγγελῆν, Καφαλαῶν, Ἀθανασιάδην, [vacat]. Τὸ βράδυ ἤκουσα τὸ πρῶτον «Β.β. [...] προδότη Βασιλιᾶ», τραγούδια δὲ ἠκούοντο καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΙΑΣΟΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗ

ΤΑ ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΠΡΕΒΕΖΑ 2002